

Javaslattevői lap (minta)

I. A JAVASLATTEVŐ ADATAI

1. A javaslatot benyújtó (személy/intézmény/szervezet/vállalkozás) neve: Varga Imre

2. A javaslatot benyújtó személy vagy a kapcsolattartó személy adatai:

Név: Varga Imre

Levelezési cím: 9962 Csörötnek, Vasúti út 15.

Telefonszám: (30) 3306251

E-mail cím: bauvarga@gmail.com

II. A NEMZETI ÉRTÉK ADATAI

1. A nemzeti érték megnevezése: Rába-völgye gyümölcsút

2. A nemzeti érték szakterületenkénti kategóriák szerinti besorolása: agrár- és élelmiszergazdaság

3. A nemzeti érték fellelhetőségének helye: Csörötnek bel- és külterülete, Szőlőhegy

4. Értéktár megnevezése, amelybe a nemzeti érték felvételét kezdeményezik: települési

5. A nemzeti érték rövid, szöveges bemutatása, egyedi jellemzőinek és történetének leírása:

A Rába völgyében elhelyezkedő Csörötnek dombvonulatain már a középkorban is jelentős bor- és gyümölcsstermelés folyt. A déli dombvonulatok napfényben gazdag lejtőin, a házak kertjeiben ma is változatos gyümölcsstermesztés zajlik. A talaj és az éghajlati viszonyok kedvezőek a téli alma termesztéséhez, amely a leggyakoribb gyümölcsfélése a környéken. Régebben csak őshonos fajták (mosánszki, bőralma, pogácsaalma) termettek, ma már az új fajták is gyakoriak. Az almán kívül gyakori gyümölcsfa a körte, a szilva, a cseresznye, a dió és a gesztenye. Mindezek mellett jellegzetes a szőlő. A szőlőtermesztés a szentgotthárdi cisztercita apátság alapítását követően, a XII. században honosodott meg a térségben. Csörötnek apátsági majorként jött létre. Borkimérés már a középkorban is volt, mely komoly bevételi forrást jelentett. A szőlőhegyen mind az apátság, mind a jobbágyok termeltek szőlőt. Az apátság egész évben mérhette borát, a jobbágyok azonban csak Szent Mihálytól Szent György napjáig. A termésből kilencedet vagy hegyvámot szedett a földesúr. A szerzetesek a kimérést bérbe adták, főleg idegenből érkezett személynek. Korábbi kataszteri térképen jól látható, hogy a jelenleginél jóval nagyobb területen folyt a szőlőművelés, a jelenlegi déli oldal mellett a hegy keleti és nyugati részen is. A filoxéria (köznapi nevén gyökértetű) 1895-ben jelent meg, és a vékony gyökérhéjú oltványszőlő nem tudott ellenállni a kártevőnek, így kipusztult a teljes állomány. Említést érdemel, hogy ekkor kezdődött a csörötnekiek Amerikába történő kivándorlása, ami szintén hozzájárult a szőlőművelés felhagyásához. A kivándorlók a tengerentúlon nem tapasztalták ezt a szőlőbetegséget, a hazalátogatók hoztak magukkal kinti vesszőket, és direkt termő szőlőfajokkal (Noah, Elvira, Izabella, Kurmin) újratelepítették a csörötneki szőlőhegyet. Ma is ezek a fajták dominálnak a Kékfrankos, az Othello és az Olaszrizling mellett, de a szőlősgazdák ültettek néhány tőke csemegeszőlőt (Zala gyöngye, Pölöskei muskotály) is fogyasztás céljából. A szőlőhegyen háromféle szőlőművelési mód található meg: még elvétve előfordul a karós fejművelés (gyalogtőke), a kordonos művelés a legelterjedtebb, és egyre több pince mellett áll lugas, mely nemcsak gyümölcsöt, de árnyékot

és romantikus hangulatot is ad. A hagyományos szőlőművelés eszközei: ásó, kapa, fejsze, metszőkés v. metszőolló. A szőlősgazda az alábbi tevékenységeket végzi a szőlőben az egyes időszakokban: tél vége, tavasz eleje: metszés, támrendszer rendbetétele, karózás, kötözés, lemosópermetezés, kapálás; nyár: kacsozás, folyamatos kapálás, permetezés, faggyazás, csonkázás; ősz: szüret, trágyázás, ásás. A szőlő legnagyobb ellenségei – a szőlőbetegségeken túl - a madarak és a vadak. A szajkó és rigófélék előszeretettel fogyasztják az apró szemű fürtöket. A vaddisznó, a szarvas és őz leleget a szőlőhajtásokat, valamint az érett szemeket, továbbá az előbbi feltúrja az ültetvények alját is. A szőlőhegy számos nevezetességnek ad otthont: Szőlőhegyi-kereszt, fából és vert agyagból készült ódon pincék, Sáfár-hegyi kápolna (lásd kulturális és épített örökségek). A szőlőhegy a Rába-völgye gyümölcsút és a Mária-út kiemelt állomása, közkedvelt pihenő-, kiránduló- és üdülőhely. A közeljövőben kilátótorony és fedett közösségi tér épül. A történelmi örökséget ápolva a helyiek hagyományosan szeptember utolsó hétvégéjén felelevenítik a szüret vidám hangulatát a Csörötneki Szüreti Vigadalom keretében.

6. Indoklás az értéktárba történő felvétel mellett

A csörötneki szőlőhegy történelmi múltja; természeti, építészeti, gasztronómiai, turisztikai sajátossága; valamint borkészítési hagyománya miatt kiemelésre méltó érték.

7. A nemzeti értékkel kapcsolatos információt megjelenítő források listája (bibliográfia, honlapok, multimédiás források):

<https://www.csorotnek.hu/turizmus/helyi-latvanyossagok/raba-volgye-gyumolcsut>

Kuntár Lajos: Hármaskönyv Csörötnekről, Szombathely, 1990

8. A nemzeti érték hivatalos weboldalának címe: www.csorotnek.hu/Értéktár

Melléklet: Fotók